

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEČ

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7365,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
podeljka in dneva po prazniku

Nemško časopisje na Koroškem

Dunaj, junija 1931.

Vsi nemški listi so prinašali v prošlem tednu poročila o poteku in o obravnavi materiji kongresa društva založnikov nemških časopisov (Verein deutscher Zeitungsverleger), ki se je vršil te dni na Dunaju in na katerem je bilo zastopanih preko dva tisoč nemških listov. Priznati je veličino in pomen nemške žurnalistike, o koji tudi velja, da bi bilo sredstvo sprave, nacionalnega in mednarodnega miru, misel, ki so jo izrazili skoroda vsi govori vodilnih in priznanih nemških osebnosti ob raznih oficijelnih prilikah kongresa. To priliko si dovolimo porabiti, da opozorimo javnost na nemški tisk, ki prihaja v poštev na slovenskem Koroškem. Da so se pridno in vestno udeležili imenovanega kongresa tudi zastopniki nemških listov na Koroškem in da bi se temeljito poglobili v misli in duha, ki se je izražal v govorih g. kanclerja Enderja, poslanika g. Rietha, prof. Wolffa (Draždane) in drugih, to želimo.

Da bi pa izražene visoke ideje o poslanstvu in nalogah časopisja gospodje okoli nemških listov dosledno in dejansko skušali uveljaviti v lokalni in ostali žurnalistiki, ki se junaki kot obojneja nacionalna prvobornost tiska, pojmovanje tiskovnega zakona in tiskovne svobode in druge vrline nemške žurnalistike izza časa stare monarhije, ko so se znašli v eni fronti napram Slovincem prilično vsi nemški listi, so zlasti nam Slovincem na Koroškem še v dobrem spominu. Pa bila je vojska in bilo je glasovanje, in bi hoteli pozabiti, toda danes štejemo deset let miru po proštem glasovanju in reči moramo, da gotovi nemški listi kot taki, drugi pa vsaj v predelih, kjer se bavijo s kulturnimi, gospodarskimi in političnimi vprašanji slovenske manjšine, kažejo že danes neko stopnjo žurnalistične borbivosti, ki skuša prekašati dobo »štajerca« in drugih izrodov tedanjega koroškega »svojeverstnega« freisinn in landbundovstva. Ne bomo se tu pečali s podrobnostmi, ki bi to dejstvo podprle, dejstvo je že splošno znano in ga spoznavajo polagoma tudi oni »domoljubni«, katerim je namenjena in katere bi naj umetno vzdržava in okrepi v znani in dokaj prosluli mentaliteti.

Kdor hoče imeti pojm o nivoju lista »Freie Stimmen«, naj zasleduje periodične članke, ki tangirajo slovenske in jugoslovanske probleme, dopise k obrambnim prireditvam »domoljubnih«, dopise o prilikah porok, pogrebov »domo- in nedomoljubnih« in končno komentarje k slovenskim kulturnim prireditvam, celo kakor imamo slušaje (Brnca), k čisto religioznim. Strmel bo, kakšne čudovite frizure in gorostasne potvorbe se širi v nevedžo javnost. Kdor pa žel izpoznati miselnost »domoljubitelja« in tipe koroških nemških janičarjev iz našega slovenskega ozemlja, naj vzame poljubno številko znanega patrijotičnega lista »Kärntner Heimat« (ki je blasfemija na pojm »Heimat«), kojega zadnja številka pove, kaj se je per radio iz Ljubljane zvedelo i. dr. Morda valčki in valovi ljubljanske radijopostaje prodirajo in podirajo (kemični in potični polžkus priti tej vnebovpijoči masi do živega) Karavanke. Imenovani list, ki mu je težko najti para v sodobnem tisku, plove pod firmo »Heimatlunda«. Kar si je že dovolil ta list in za njim stoječe nemštvo, ki je vzgojilo s sličnimi tiskovnimi spakimi »svojeverstno domoljubarstvo in lažnemštvo, je višek v sodobnih izredkih nemške žurnalistike. Da bi 70 milijonski kulturni narod ne mogel preiti k etično višjim sredstvom v nacionalni borbi na Koroškem...

Iz vidikov idej, ki so se obravnavale na dnajškem kongresu in se razmnožile po vsem časopisju, bi sledila ena najplemenitejših nalog nemške žurnalistike in drugih merodajnih faktorjev, da usmeri nemška časnikarstvo na svojem jugu v spodobno in svoji kulturnosti odgovarjajočo smer. Ali pa imajo oni prav, ki ne verujejo v to? Bivši kancler g. Ender je med drugim ob priliki sprejema nemškega tiska dejal: »da je tisk najvažnejše sredstvo v vzgoji javnega mišljenja (der öffentliche Meinungsbildung) ... kot zlorabo tiskovnih svobode je imenovati, ako se tisk za resničnost svojih poročil ne briga, ako vedno slepari...« in tolmači potem tako delovanje kot zločin nad narodom. Opozimlja, da služi tisk v prvi vrsti nalogi za medsebojni sporazum in edinstvo. Da bi to razumeli merodajni koroški žurnalisti? Navedemo besede nemškega poslanika ob isti priliki g. Rietha: »... Duh in zavest odgovornosti v tisku je v visoki meri merodajna, večkrat odločilna za duševni razvoj delov ljudstva in do golove mere za usodo celega ljudstva (naroda) ...«. Ne moremo zadosno povdariti pomen in resničnost tega dejstva, v kakšni meri je temu dokaz duševni razvoj slovenskega ljudstva na Koroškem, kjer je pod vplivom širjenja tuje kulture in v največji meri po vplivu izrodov nemškega tiska, ki širi že desetletja kulturo laži, gnilih jaje lid. pod krilom nemške oblastnosti, razvoju velikega dela Slovencev dospel do stopnje, ki je silno problematična in v tej smeri nemogoča.

Zato pa čast onemu delu koroških Slovencev, ki vzdržuje kljub oblastni premoči tisk, ki temelji na jezikovni skupnosti in kulturi celega Slovenstva. Na svojem predavanju o »tiskovni svobodi in kulturi« je ob koncu postavil g. prof. Wolff, ki je načeljeval glavni skupščini, stavek: »... Mi si v tem homeričnem boju za kulturo ne damo vsiliti misel (vero), da bi zmagal v tem boju porogljivi in nekulturni (kulturlose) Tersites«. Ta krasna misel še živi neomajana v slovenski manjšini na Koroškem. Zato pozor na slovenski tisk! —es—

„Z najvišjega vidika“

Informacije našega dopisnika o sporu med sv. Očetom in fašizmom

Rim, 18. jun. Napetost med sv. stolico in vlado kljub izmenjavi diplomatskih not od obeh strani ni prav nič ponehala. Kot odgovor na več ali manj prikriti grožnje fašistovskega časopisja, iz katerih govore slabo potlačeni antiklerikalni instinkti velike mase fašistov, so začeli sedaj dostojanstveno pa odločno odgovarjati italijanski škofje v obliki pastirskih pisem. Med temi pismi je najbolj energično in značilno za sedanjí položaj pismo kardinala Granito di Belmonte, dekana kardinalskega kolegija in škofa mesta Ostie.

„Zlato se čisti v ognju“

Uvodoma naznanja vernikom razpust katoliških mladeniških društev in izraža upanje, da bi se iz tolikega zla rodile dobre posledice. Imeli ste, dragi mladeniči, društva, v katerih ste se učili ljubezni do vere, do domovine, do resnice in pravice pa do heroizma. Medsebojni dobri zgledi so vas vzpodbujali k plemeniti tekmi v dobrem. To smo videli in tega smo se veselili. Vršili ste z eno besedo katoliški apostolat v čast božjo in v resnični blagor države. To vaše poslanstvo ne sme prenehati zaradi nesreče, ki je zadela vaša društva. Vsak naj ostane na svojo odgovornost kot dober katoličan na svojem mestu, ki je danes bolj kot le kedaj častno mesto. Zakaj sedaj ste katoliški apostoli v najmenjšešem pomenu besede, ker vas je po božji previdnosti zatekla usoda, da vedete življenje ponižanja, preganjanja in heroičnih žrtev. Pomnite, da se zlato ne izčisti drugače kakor v ognju in da mramor ne dobi plemenite oblike, ako ga ne obtolečejo s kladivom in dolbejo z dletom. Bodite poslušni od Boga postavljeni oblasti; ubogajte jo v vsem, kar je dovoljeno, ne boječ se tudi žrtev za domovino, kadar je koristno in potrebno. Ne smete pa pozabiti, kakor uči apostol, da ne smemo poslušati, ako bi se nam ukazalo kaj, kar je proti božji postavi. Moramo tedaj biti pripravljani na mučeništvo, vedoča, da se v Cerkvi menjajo časi miru z dobami preganjanja. Če nam je Cerkev v normalnem času podarila zgled pravčnosti in svetosti, nam v nenormalnih časih kaže sijaj in heroizem mučnikov. Tako v trumu kakor v trpljenju delajo katoličani vedno le za Kristusovo kraljestvo na zemlji. Zato pogum, dragi mladeniči: nolite timere — ne bojte se in bodite pogumni.

Ta pastirska poslanica dekana kardinalskega kolegija je napravila po vsej Italiji izredno globok vtis. Fašistični režim je tako zelo presenečen, da časopisje še ni dobilo navodil, kako naj na to izjavo odgovori. Sama po sebi poslanica kardinala Belmonte ne potrjuje ničesar drugega kakor večni nauk Cerkve, se pa odlikuje po tonu, ki ne pušča fašistov v dvomu, da se katoličanstvo Italije nikakor ne misli ukloniti fašizmu, v kolikor žali svobodo vesti in pravčnosti. Ker pa v fašizmu kljub volji njegovega šefa samega in merodajnega vodstva stranke, da se stvari ne tirajo do zadnje skrajnosti, opasno prevladuje antiversko ekstremistično krilo, je na poslanico kardinala pričakovati vehementne reakcije od strani režima, ki počasi zgublja iz rok vajeti, na drugi strani pa živi čedalje bolj v strahu pred naraščanjem antifašističnega vala v Italiji.

Ves episkopat za kat. mladino

Pismo kardinala dekana je tem večjega pomena, ker ni osamljeno, ampak tvori le najodličnejšo enunciacijo italijanskega episkopata, ki enega in istega dne objavlja pastirske poslanice vsem katoliškim vernikom apeninskega polotoka. Do sedaj so nam znane pastirske poslanice vseh škofov beneške province pod vodstvom beneškega patriarha, kardinala Lafontaine, nadškofa iz Modene, škofa iz Piacenze, nadškofa iz Cagliari v Sardiniji. Poslanica beneških škofov seznaja vernike z ukrepi režima in pohvali razpuščena katoliška mladeniška združenja za njihovo dostojanstveno obnašanje. Katoliška mladeniška društva — pravi pastirsko pismo — so se daleč od vsake politike pečala po navodilih sv. stolice izključno z verskimi zadevami. Če bo zdaj vsa Katoliška akcija, kakor se čuje, prišla neposredno pod vodstvo in odgovornost katoliških škofov, bodo škofje zelo veseli, da jo bodo mogli voditi. Katoliška mladina pa naj nadaljuje svoje delo pomožnega apostolstva po namenih sv. očeta. Podobno se izražajo tudi ostali italijanski škofje, ki s svojimi poslanicami oficijelno prevzemajo nase vodstvo Katoliške akcije. Pri tem se nadškof iz Ca-

gliari postavlja na stališče, da z vladnim dekretom nikakor niso razpuščene bratovščine, tretji red, Marijanske kongregacije, takozvani salezijanski rekrutatoriji ter druge take ustanove, ki imajo za namen versko izobrazbo in versko dejavnost. Dekret tudi ne razlašča sedežev razpuščenih katoliških mladinskih društev in zato naj jih lastniki zahtevajo nazaj povsod tam, kjer so bili zasedeni. Sploh naj duhovniki pogumno nadaljujejo delo nabožne organizacije mladine, kakor da se ni nič zgodilo, ker se to delovanje obstoječih odredb nič ne tiče.

Začetek napetosti

Začela se je tudi zopet polemika med fašističnimi listi, ki objavljajo gotove režimske komunikacije, in med glasilom Vatikana, o čemer smo poročali že včeraj. Danes nam je dodelati samo, da »Osservatore Romano« nadaljuje objavo udanostnih izjav papežu iz vsega katoliškega sveta pod znanim geslom iz »Dejanj apostolov«, da je Cerkev neprestano molila Boga za Petra (ko je bil zaprt). Med izjavami so slejkoprej na prvem mestu energične solidaritetne izjave francoskih škofov (dejstvo, ki fašiste posebno draži). Zelo energična je tudi izjava splitskega škofa Bonafacija, ki obsoja nedostojno preganjanje Katoliške akcije in brezbožne žalitve proti osebi sv. očeta, ki si jih dovoljujejo v Italiji. Izjave jugoslovanskih škofov, so fašističnemu režimu iz znanih razlogov, ki jih bomo pozneje navedli, posebno nerpijete.

Vaš dopisnik se je glede spora med Vatikanom in Mussolinijem, ki zavzema pod površno vedno ostrejšo obliko, na dobro poučenih mestih še natančneje informiral o njegovih globljih vzrokih in more glede tega ugotoviti nekatera zelo zanimiva dejstva. Začetek sedanje napetosti med najvišjim vodstvom Cerkve in fašističnim režimom datira od dne, ko je jugoslovanski katoliški episkopat v javni okrožnici opozoril svet na preganjanje katoliških vernikov v enem delu Italije. Znano je, da je Mussolini takrat napel vse sile, da bi sv. stolico izjavo jugoslovanskih katoliških škofov na en ali drugi način desavuriral, kajti poslanica jugoslovanskega episkopata je bil prvi oficijelni moralni udarec za fašizem, ki je prišel iz inozemstva in ki je položil prst na tisto mesto, ki si ga je fašizem najbolj prizadeval zakriti, to je na brezobzirnost, s katero fašizem nastopa, če treba, tudi proti katolicizmu. To je Mussolinija tem bolj zadelo, ker je skušal pridobiti katoliško javno mnenje v Evropi,

Agrarci v ČSR so se vdali

Nova žitna politika med državami Male antante

Praga, 18. junija. d. Istočasno, ko se vršijo pogajanja med Francijo in nekaterimi žitnimi državami na evropskem vzhodu (o pogajanjih med Francijo in Jugoslavijo je »Slovenec« že poročal — op. ured.) v svrhu hitre razprodaje žitnih zalog, tudi na Češkoslovaškem niso počivali. Med posameznimi ministri, političnimi in gospodarskimi, se vršijo že dalje časa resna posvovanja, kako preurediti trgovino z žitom, da bi vsaj nekoliko olajšala položaj zavzele Češkoslovaške na jugovzhodu. Praška vlada se je z vso iskrenostjo spravila na delo, da uresniči nekatere želje, ki jih je sprožila konferenca Male antante v Bukarešti in ki težijo po tesnejšem sodelovanju teh držav na gospodarskem polju. Sklenila je po težkih bojih s svojimi agrarci, da olajša uvoz jugoslovanskega in romunskega žita na češkoslovaški trg. V to svrhu namerava ustanoviti posebno družbo, ki bi imela namen regulirati žitne cene in sicer tako pri poljedelcu samem, kakor pri konsumentu. Trgovina z žitom bi bila svobodna tako na znotraj države kakor z ozirom na izvoz ali na uvoz s to omejitvijo, da bi morala spoštovati cene, katere bi ta

družba nalagala. V gospodarskih krogih se je podarjala tudi z ozirom na gornji načrt še neka druga sprememba v zunanji trgovini med Češkoslovaško in nekaterimi drugimi državami na vzhodu in na jugovzhodu Evrope. Tako se trdi, da Češkoslovaška noče spreminjati dosedanje oblike trgovinskih pogodb ampak da bo rajši z državami, s katerimi želi živeti v prav prijateljskih odnosih, sklenila tajne dodatne pogodbe, na podlagi katerih bi praška glavna kontrola carin pri mesečnih obračunih kratkoma vrnila vsoto, katero je po tarifu morala pobrati. Zdi se, da bodo ravno žito in poljedelski pridelki deležni te zanimive ugodnosti. Ako se to uresniči — oficijelno ta vest ni bila niti potrjena niti demantirana — potem bi gotove žitne države praktično lahko uvažale gotove količine žita brez vsake carine, kar bi brez vsakega preprekanja izključilo konkurenco ameriškega žita. V zvezi s francoskimi načrti je to prvi resen in upovpoln poskus prihiti na pomoč poljedelskim državam, ki bi dolgo več ne moge čakati in bi bile izpostavljene najhujšim eventualitetam.

Mellon v Evropi

Amerika predlaga preureditev plačevanja vojnih dolgov

London, 18. jun. AA. Angleški listi trdijo, da bo ameriški minister za finance Mellon obiskal Evropo, ker hoče proučiti finančni položaj posameznih evropskih držav. Predsednik Združenih držav Hoover je mnenja, da je treba preurediti odplačevanje vojnih dolgov, da na ta način odstranijo možnost krize v Združenih državah, ki bi nastala, če bi Nemčija odpo-

dala nadaljnja plačila. Včeraj je Mellon obiskal predsednika angleške vlade Macdonalda in zunanje ministra Hendersona. Popoldne pa se je sestaj z guvernerjem angleške narodne banke. Na tem sestanku je proučil načrt o preureditvi vojnih dolgov, ki ga je sestavil guverner angleške narodne banke Norman Montagu. Pariz, 18. junija. AA. Briand je včeraj sprejel poslanika Združenih držav severne Amerike. Sodijo, da je Briand govoril na tem sestanku o predstojem obisku ameriškega finančnega ministra Mellona v Parizu.

To presega vse meje

Prejeli smo:

Beljak, 18. junija. d. V št. Štefanu v Žiljski dolini se je vršila birna. Za sprejem prevzime-nega knezškofa so domačini vas lepo okrasili in postavili krasen slavalok, ki je nosil nemški glavni napis. Ker je pa vas slovenska in birmanci domala vsi slovenskega rodu, so na slavaloku pristavili še v slovenskem jeziku: Dobrodošli! Javno in pri belem dnevu je pripeljal domači nadučitelj skupino ljudi, ki so med psovkami na Slovence odstranili slovensko besedo. Čutilo se užaljane in zahtevamo zadoščanja! Koroški Slovenci.

Dunajska vremenska napoved. Najprej bo še vetrovno vreme. V severnih Alpah ponekod padavine. Potem pa je pričakovati pomirjenja vremena in jasnotve.

Hohenzollern - Habsburg

Italijanski list o povratku obeh dinastij

Trst, 18. junija. Z. »Popolo di Trieste« se v uvodnem članku bavi z vprašanjem restavracije Hohenzollernjev in Habsburgovcev. V tem članku piše med ostalim, da je v Nemčiji že pripravljen teren za povratek Hohenzollernjev. Sedaj se pripravljajo princ Friderik Viljem, sin cesarja Viljema II., kateri je dobil po družinskem zasedanju v Doornu dovoljenje, na kandidaturu za prihodnje volitve za predsednika nemške republike. Kandidat prince Friderik Viljem ima precej izgleda na uspeh pri novih volitvah za predsednika nemške republike in njegovo izvolitev smatrajo politični krogi za več kot sigurno. To bi bila v resnici restavracija Hohenzollernjev. V Evropi bi to izzvalo nove prepire in nove vojne. Zmagovali v veliki vojni bi morali na vsak način braniti svoje zmage.

Cim bi princ Friderik Viljem bil izbran za predsednika nemške republike, bi morala Francija, Belgija in Poljska takoj prijeti za orožje v obrambo sedanjega stanja v Evropi. Tudi Italija bi se morala zaplesti v vojno, ker bi z restavracijo

Hohenzollernjev bilo zbližanje Nemčije in Avstrije neizbežno, a tedaj bi velika Nemčija zahtevala od Italije južni Tirol in hotela prestaviti mejo na Brennerju. Posledice bi bile nedogledne.

Dalje piše »Popolo di Trieste«, da je restavracija Hohenzollernjev največja nevarnost za mir, obenem pa opozarja, da se kaj takega ne more trditi za Habsburžane in kandidaturu Otona Habsburškega, ki je te dni demantirana, ki pa sploh ne more biti nevarna. Oton Habsburški je legitimistični pretendent na madjarski prestol. Če bi se on odrekel svojih pretenzi na avstrijski prestol in s tem izključil možnost obnove stare pokvečene dvojne monarhije in če bi se le omejil na krono sv. Štefana, bi zato ne bilo nobenih težkoč, da mu kot sinu Italije, italijanski kralj da za ženo svojo najmlajšo hčerko princezo Marijo, da zasedeta prestol v Budimpešti. Madjarska zveza in prijateljstvo Italije bi predstavljalo resnično garancijo za mir, ki bi se lahko smatral za definitivnega.

Poljski časnikarji med Slovenci

Ljubljana, 18. junija.

Ni bilo organizirano nobeno združenje, pa vendar je vsak čutil vzajemnost. Ni bilo potrebe, da godba igra slovanske himne, vsakdo je čutil, da prihajajo gostje, ki se z nami morejo razumeti v jeziku, našem podobnem. Poljak je naš brat. Poljski jezik je naš.

Zato smo bili Slovenci z vso iskrenostjo veseli, da so prišli med nas poljski časnikarji, predstavniki vsega organiziranega poljskega naroda. Prepotovali so vso Jugoslavijo, na koncu so obiskali še Slovenijo. V Ljubljano so prišli danes ob pol 12. Slovenska javnost je še precej razumela pomen prihoda poljskih časnikarjev. Slovenski časnikarji so preskrbeli, da

Pozdravi na kolodvoru

so bili predstavniki javnega mnenja iz velike severnoslovenske republike na ljubljanskem kolodvoru dostojno sprejeti. Ljubljanski kolodvor je bil po zaslugi načelnika g. Ludviga lepo okrašen z našimi in poljskimi zastavami. Na peronu so dehtele cvetlice v lončkih. Ves peron je bil poln občinstva. Vsa važnejša slovenska društva so poslala svoje zastopnike, oblasti pa so tudi poslale svoje zastopnike, izmed katerih naj navedemo: g. bana je zastopal ravnatelj tujskega prometnega urada g. Velikonja, g. divizijskega poveljnika je zastopal podpolkovnik g. Rudolf Knez, mestno občino g. podžupan prof. Evgen Jarc. Dr. Smalc je zastopal Aleksandrovo univerzo v Ljubljani. Zvezo za tujski promet je zastopal ravnatelj g. Pintar, društvo ljubiteljev poljskega jezika dr. Mole, gg. Mlakar in Hrovatin sta zastopala SPD in jugoslov. planinsko zvezo, akademika gg. Duh in Povšič slovenske akademike, g. Uratnik Delavsko zbornico, dr. Stare ČJL, gg. Skalar in dr. Kreč Glasbeno Matico, dr. Pless Zbornico za TOI itd. Prisotni so pa bili še drugi odlični zastopniki javnih korporacij in ustanov. Predvsem so bili na kolodvoru prisotni pri sprejemu svojih tovarišev po večini ljubljanski časnikarji, ki so zastopali korporativno svoje društvo in svoja uredništva.

Prihod vlaka je bil napovedan ob 10.32, vendar je zaradi raznih sprejemov imel vlak pol ure zamude tako, da je prišel šele ob pol 12. Ko je prišel vlak, je godba zaigrala poljsko himno. Godbo dravske divizije je dirigiral p. polkovnik dr. Čerin. Ob prihodu vlaka je zbrana množica živahno vzklikala Poljski in kazala svoje čustvovanje s slovanskimi brati.

V imenu ljubljanskih časnikarjev je poljskim časnikarjem izrekel dobrodošlico predsednik JNU sekcije Ljubljane g. Virant. G. ravnatelj Narte Velikonja je pozdravil poljske časnikarje v imenu g. bana. S toplimi besedami je govoril opozoril poljske goste na to, da so slovenski holmi, da so slovenske doline, slovenski ljudje in da je vsa slovenska idila, na katero apelira propaganda za tujski promet v Slovenijo, pristna. Naj si jo gostje ogledajo in se sami prepričajo! Naj sami razlikujejo med resnico in reklamo.

Godba igra poljsko himno

V imenu ljubljanske občine je pozdravil poljske časnikarje mestni podžupan prof. Jarc. Z dovršenim govorom je omenjal, da Slovenci občudujejo idejno moč poljskega naroda in da se moramo mi Slovenci dosti naučiti pri poljskem narodu.

Med govori je godba Dravske divizije pod vodstvom dr. Čerina zaigrala najprej himno slovenske vzajemnosti »Hej Slovanci, nato pa poljsko himno »Z ognjem in viharjem«. Na koncu govorov pa himno naše države.

V imenu poljskih časnikarjev je odgovoril predsednik varšavskega časnikarskega združenja g. Witold Gielżyński. Iz njegovih besed je izvenela pristna slovanska misel: Ljubljana je ljubljena, ljubljana je ljubica vseh, ki imajo v maternem jeziku besedo ljubiti. Ljubimo Ljubljano že dolgo, desetletja so minula, desetletja je Ljubljana vzor zavrednega vsemu trujstvu odprtega mesta. Vi ljubljanci, prebivalci glavnega mesta, enega slovanskih.

Vi ste bili včasih naš dober vzgled. Sedaj smo skoraj vsi Slovani prosti, pa vendar se učimo drug od drugega. Pridite k nam, mi še pridemo k vam. Zivela Slovenija! Sto klicev se je po peronu odzvalo, »Zivela Poljska«. Drugi govornik g. Wacław Czarnowski je nazdravil še Slovincem v imenu mednarodne sporazumnosti in je poudaril, da je narodno sovraštvo zmeta, mednarodno razumevanje mir.

Peron glavnega kolodvora je bil okrašen z modro-belimi rdečimi trobojnicami, zastavami naše države in z belordečimi zastavami, zastavami poljskega naroda. Po prisrčnih sprejemih in razgovorih so slovenski časnikarji sprejeli svoje poljske tovariše na vrt kolo-

dvorske restavracije. Poljski časnikarji žalibog niso imeli preveč odmerjenega časa, da bi mogli natančno se spoznati s slovenskimi razmerami, vendar so si ljubljanski časnikarji prizadevali, da jih spoznajo z našimi domačimi razmerami. Med gosti so bili navzoči predsednik strokovnega časnikarskega združenja v Varšavi g. Witold Gielżyński, načelnik tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva v Varšavi g. Wacław Czarnowski, glavni urednik lista »Kurier Poznański« g. Tadeusz Pawideki iz Poznania, politični urednik brzojavne poljske agencije (PAT) g. Roman Przybyłowski, g. urednik »Messenger Polonais« Mihael Rgöyski, urednik »Dziennik Polski« g. Stefan Michalski, dalje glavni urednik lista »Gazeta Warszawskie« Hieronim Wierzyński, glavni urednik dnevnika v Lodzu »Republika« Adam Szeuberg-Górski. Z gosti pa so prišli v Ljubljano tudi spremljevalci: člana Presbira gg. Parma-čević in Zarić ter član in tiskovni ataše pri poljskem poslanstvu v Beogradu g. Glinka.

Slovenski časnikarji so svoje poljske tovariše sprejeli zelo prisrčno, obenem pa tudi toplo tovariško. Gostje so sami predstavniki poljske javnosti, zato so slovenski časnikarji priredili v Ljubljani svojim poljskim tovarišem primeren sprejem ter jim obenem pripomogli, da so si mogli ogledati Ljubljano in majhni del okolice.

S kolodvora so se poljski časnikarji v družbi zastopnikov našega tiska odpeljali v mestnem avtobusu skozi mesto in si ogledali zanimivejše partije. Peljali so se po Miklošičevi na Marijin trg, odkoder so obkrožili ljubljanski grad in njegovo krasno lego. Odtod so se potegnili čez Franciški most mimo

magistrata po Starem in St. Jakobskem trgu in mostu na Cjovzo cesto in naprej do Napoleona novega trga, kjer so si ogledali Napoleonov spomenik. Po Rimski cesti so zavili na Bleiweisovo, se zanimali za bansko palačo, opero, Narodno galerijo in končno izstopili pred kopališče SK Ilirije. Večina gostov je porabila priliko in se šla ohladiti v bazen kopališča. Kopališče je vsem izredno ugajalo in soglasna sodba gostov je bila: »Krasno! Slovenci pa znate, saj to je najlepše kopališče v Jugoslaviji! Ob 13.15 so se odpeljali nazaj v mesto, kjer jih je v restavraciji »Zvezda« čakalo svečano kosilo.

Po kosilu so se gostje odpeljali na Bled, kjer prenoče. Jutri si ogledajo Bohinj.

Gostje se hlade v senčnici kolodvorske restavracije in boro »Slovenec« pozdrav.

Film slovenske domovine za Ameriko

Veliko narodno in kulturno delo g. Grdine.

Ljubljana, 18. junija.

S skupino jugoslovanskih ameriških izseljencev, ki pridejo v Ljubljano 27. junija, in ki se bodo udeležili izseljenškega kongresa v Ljubljani, v Zagrebu in Beogradu, pride v domovino tudi bivši predsednik K. S. K. J. in sedanjí predsednik Baragove zveze gospod Grdina, ki bo zastopal pri Baragovih slovesnostih dne 19. julija tudi v Ljubljani Baragovo zvezo. Obenem bo pa šel po vseh večjih slovenskih župnijah, ki imajo večje število izseljencev v Ameriki, in bo tam filmal ljudi, običaje in

kraje. On že več let hodi po slovenskih naselbinah po Ameriki in kaže filme iz domovine in predava o domovini in tako navdušuje slovenske izseljence za zvestobo do Boga, naroda in domovine.

Te filme, katere bo sedaj snemal po slovenski zemlji, bo tudi vzel v vse slovenske naselbine in jih tam kazal ondodnim izseljencem. Filmanje naše domovine bo začel 12. julija v Borovnici, kjer bo imel ta dan novo mašo v Ameriki rojeni Slovenec P. Avgustin Svete, frančiškan iz Lemonta, in katere se bodo udeležili tudi vsi Amerikanci, ki bodo tu na obisku.

Razočarani brezposelni delavci

Belgrad, 15. junija.

Slovenski kaplan v Beogradu me je opozoril nanje. V nedeljo jutraj so bili pri prvi maši in smo se seznanili.

Pred menoj je stalo deset slovenskih delavcev. Obrazi so jim bili trdi od dela in prestanega trpljenja. Občutili so bili v delavno obleko, kakor za vsak dan. Poznala se jim je močna utrujenost. Odgovarjali so mi vsi, ker je iz vseh govorilo isto: ogorčenje nad postopanjem z njimi, ki so nekateri že osiveli v svojem delu.

Deset dni je od tega, ko smo se vzdignili z doma. Petnajst nas je zapustilo delo po celjskih tovarnah in se odpravili na jug. Agent privatnega rudnika Bare v bližini senjskih rudnikov, še nekaj deset kilometrov od Cuprije proti Zaječaru, nam je obljubljal v rudniku dober zaslužek. Najmanjši zaslužek bi znašal 80 Din za dnevni »siht«. In delali da bi redno, vsak dan, ne tako kakor pri Trboveljski.

Zbrali smo torej denar za pot in se odpravili. Nekaj dni za nami so se vzdignili nekateri trboveljski rudarji z družinami in potem še drugi. Stiri in sedemdeset slovenskih rudarjev si je prišlo daleč na jug iskat dnevnega kruha, ki ga doma ni. Vsi so prišli tja prazni, ker so vse dali za prevoz sebe in svojih družin.

Ko smo prišli doli, pa smo našli na strašno razočaranje. Naš položaj je v hipu izgledal obupno žalosten: namesto najmanjšega zaslužka 30 Din na »siht« nam je direktor premogokopa obljubil na dan 16, 18, največ 20 Din! S tem nam človek preživlja sebe, družino in še vse oblači!

Nekateri so se vdali v usodo. Med njimi največ rudarji z družinami, s petimi celo šestimi otroki. Z zadnjimi dinarji so prišli semkaj, ostali so brez beliča nagi in bosi in ne morejo nikamor.

Proti katoličanom na Primorskem

Glede razpusta Katoliške akcije v Italiji smo prejeli še sledeča obvestila: Dekret, izdan po navodilu samega min. predsednika, ukazuje razpust mladinskih organizacij, ki ne spadajo k fašistovski stranki ali fašistovski mladinski organizaciji B. lilla. Prizadeti so torej katoliški mladinski krožki (Circoli giovanili cattolici), a ne krožki za moše ali žene (Uomini cattolici, Donne cattoliche). Vendar se ukaz ni izvajal povsod enako. Po Istri so bila vsa društva razpuščena, tudi krožki moških in žensk ter takozvani oratoriji za mladež (kjer se zbira pod nadzorstvom duhovščine ali redovnih oseb h krščanski nauku, zabavi in sl. brez društvene pripadnosti ali pravil). V Kopru so bili katoliški krožki razpuščeni že pred leti, a jih je škof po koncordatu vzpostavil; teh sedaj niso obvestili o razpustu v nadi, da jih zasačijo in flagranti pri kakem sestanku.

V Trstu so razni policijski komisariji dekret o razpustu različno tolmačili. Zapri so ugledni salezijanski zavod pri Sv. Jakobu (vzgoja je tam izključno italijansko-nacionalna), a so ga kasneje zopet odprli. Salezijanski sodruštvi in bivši gojenci so nekaj časa v velikem številu zavod stražili, da bi ga eventualno branili proti kakemu napadu. A do izgrediv v Trstu ni prišlo. Policija je zaprla in potem spet odprla oratorij frančiškanov v Starem mestu. Podobno je bilo z oratorijem Sv. Vincenca v ulici Naval. Pri jezuitski rezidenci v ulici del Ronco je komisar razpustil neko laško Marijino družbo. Isti komisar je razpustil slovensko Mar. družbo pri Sv. Ivanu. Druge Mar. Družbe v Trstu niso bile nadlegovane, pričakuje se pa, da bodo tudi prizadete družbe zopet dovoljene. Z dežele se doznava, da je bila razpuščena Marijina družba deklet v Šmarju pri Kopru in slično v Hrušici pri Podgradu. Na Proseku in Kontovelu so orožniki zahtevali tudi razpust cerkvenih pevcev, kar je pa

očividna neslanost, ker taki zbori sploh niso prava društva v nobenem smislu.

Pri Sv. Ivanu je formalno obstojal slovenski katol. mladinski krožek, ki pa že dolgo ni več deloval. To je bil menda edini slovenski krožek Katoliške akcije v celim Primorju. Bil je baje tudi zdaj formalno razpuščen.

Po razpuščenih društviš so povsod imetje sekvistrali in pobrali arhiv. Menda jih je arhiv zanimal, če ne bi morda našli po zapisnikih sledov kake zarote ali sploh snovi za boj proti Cerkvi.

V Gradišču ob Soči so fašisti dva dni držali v blokadi predsednika katoliških društev Artusija.

Prostovoljno posojilo.

Ko je bilo razpisano fašistovsko posojilo v zakladnih listih, je Katol. delavsko društvo v Idriji sklenilo, da podpiše za 3000 lir. Fašisti so vzrožili, da je to premalo, da se to pravi norčevati iz vlade; če ne podpišejo 15.000, jim postavijo v društvo komisarija. Ker so komisariji hujši ko dragonci blagega spomina, je društvo z navdušenjem podpisalo 15.000 lir posojila.

Po Gorici so trgovcem tudi poslali naredbo, koliko imajo podpisati, ako nočejo izgubiti koncesije. Zelezničarjem in sličnim uslužbencem so kar pri plači utrgali gotov znesek, ne da bi niti vprašali, če se kdo drzne ugovarjati ti sijajni finančni operaciji.

Trbovlje

Prostovoljno gasilno društvo Dobovec pod Kumom preloži zaradi težke blagoslovitve brizgalne ob 21. junija na 5. julija t. l. Za slavnost vlada veliko zanimanje. — Odbor.

Toča na Dolenjskem

Tržišče 16. junija.

Že več dni sem je bila pri nas huda vročina. Svoj višek pa je dosegla v ponedeljek 15. t. m. Vse dopoldne je vladala dušeka soparica, ki ni obetala kaj dobrega. Okoli štirih popoldne pa se je začelo temniti, začelo je bliskati in grmeti in vili se je dež, ki je mahoma spremenil vse ceste in pota v potok. Okoli šestih je med strašnim viharjem in dežjem začela padati tudi toča, ki je na nekaterih krajih napravila veliko škodo. Tako je toča v Gabrijelskih hribih uničila skoraj vse poljske sadeže, mnogo škode je napravila tudi po Arčičah, Marndolu in Otavniku, vinogradom je pa hvala Bogu prizanesla.

Kakor je bilo videti, je bilo še hujsje neurje od St. Ruperta sem in po St. Janžu ter od Sevnice sem, kjer je vihar lomil drevesa in prevračal brzojavne droge. Tudi strela je parkrat udarila nekam, a ni slišati o kakem požaru ali drugi nesreči, ki bi jo napravila.

Prizadeti so zlasti hribovci, katerim je to neurje domala pokončalo ves letošnji živež, zakaj dež, ki smo ga tako željno pričakovali in je mnogim prinesel koristi, je njim le škodoval, ker je vnes padala kot lešniki debela toča. Treska in hudega vremena — reši nas, o Gospod!

Požar radi strele

Dobje, 16. junija.

Včeraj ob 16 popoldne je vdarila strela v hišo gosp. Hinka Novaka, posetnika in banskega cest. nadzornika. Pridnosti gasilcev se je zahvaliti, da so ogenj, ki je nastal, lokalizirali in da je zgorelo samo ogrodje in žito na podstrešju. Škoda je deloma krita z zavarovalnino.

Neurje nad Mislinjsko dolino

Slovenjgradec, 17. junija.

K našemu večeršnjemu poročilu dodajamo: V občini Sela in Vrhe sta vsled velikih nalivov dva manjša stranska potoka, ki se izlivata v Sečnico, kakor tudi Sečnica sama tako narastla, da je prestopila bregove in preplavila vse njive in travnike, pri čemer je hudo prizadela okrog 15 posestnikov. Voda je na več krajih raztrgala občinsko cesto občine Vrhe ter močno pokvarila, deloma pa tudi odnesla več manjših mostov. Škoda, povzročena po tej povodnji, cenijo približno na 90.000 Din. — V ostalih občinah v tuk. okolici pa je toča v manjši meri poškodovala poljske pridelke.

„Slovenec“ pred celjskim sodiščem

Celje, 17.

Prejeli smo z ozirom na del članka, ki smo ga objavili v »Slovencu«, dne 11. junija 1931, ki glasi: »Tudi je lahko videl kdo možnost aplikacije na Kolo v Celju v očiščeno postopanja Kola pri porabi kupljenega doma v Pakracu in uvedbe kolonij za revne otroke. Zdelo se mu je lahko nepravilno, da je Kolo L. 1930 določilo komaj 11.000 dinarjev za revne otroke, čeprav je nabralo na raznih dobrodelnih prireditvah, zbirkah in podporah čez 100.000 Din. Drugemu zopet ni ugajalo, da je čisti dobiček vseh kolonij vršel komaj 29.000 Din. Prezreti ne smemo, da so po priznanju tožitelja samih znašale vse investicije okoli 250.000 Din, poleg tega pa so se tožitelje dobile pohištvo in opravo v dar pri trvdri Rakuš, Westen itd., kar gotovo tudi predstavlja precejšnjo vrednost. Pri tem bi marsikdo lahko kritiziral, češ, da 29.000 Din čistega dobička kolonij pač ni primeren in zadosten znesek. Kritika, da bi bile tožitelje pač morale delati razliko pri premožnih in manj premožnih udeležencih kolonij, da bi bili premožni plačali več, torej primerno ceno, ne bi bila brez stvarne podlage. Tako in slično je govoril in mislil o dobrodelni akciji tožitelja marsikdo še preden je »Slovenec« članek izšel. To nam ravno priča g. ravnatelj Korošec s seje Mestne hranilnice celjske, izvolite objaviti v smislu zakona o tisku sledeči popravek:

»Ni res, da je na razpravi celjskega Kola proti Francu Kremžarju govoril branilec Dr. Ogriček zgoraj navedene besede. Res je, da niti z besedico ni kritiziral delovanja celjskih »Kolašic«. Res je, da so znašale investicije za nakup »Doma« v Bakarcu, za inventar in popravilo istega 246.750 Din, in da je celjsko »Kolo« do časa obtožnice, t. j. 29. 12. 1930, na te investicije izplačalo 141.750 Din, tako, da je za te investicije takrat še dolgoval 105.000 Din, da je čisti dobiček lanskih kolonij znašal 29.070 Din 60 par in je za revne deca izplačalo društvo 13.784,50 Din, ter je branilec na razpravi dne 6. 6. 1931 priznal, da je celjsko »Kolo« nudilo pomoč 53 otrokom, deloma zastoni, deloma za cene, kakor jih je na podlagi blagajniških knjig navedla priča Kernova. Trvdki Rakusch in Westen nista darovali društvu pohištva in posode, temveč je dala trvdka Rakusch 50 priborov, trvdka Westen pa denarno podporo, ki je zapopadna v izkazanih dohodkih. Račune za pohištvo in opravo je »Kolo« plačalo. Nadalje je po pričah, uradnih potrdilih in društvenih knjigah dognano, da se je z ozirom na pomanjkanje komforta v »Celjskem Domu«, za zelo priprosto hrano brez vsake postrežbe, plačalo primerno svoto, pri kateri je imelo društvo »Kolo« 1/3 čistega dobička. Priča ravnatelj Korošec je izpovedal, da je pri seji »Mestne hranilnice« v Celju dne 20. 6. 1930 nekdo izmed navzočih vedel povedati, da se širijo o gospodarstvu »Kola« neugodne govorice, glede katerih da so on, kakor nekateri drugi gospodje bili že takrat prepričani, da so brez stvarne podlage«.

Z odličnim spoštovanjem

Zupančič Ana, t. č. tajnika. — Marica Sernec, t. č. predsednica »Kola«.

Nesrečno dekle

Novo mesto, 17.

V torek popoldne sta se pripeljali iz Ljubljane dve sestri, ki sta služili v Ljubljani. Ustavili sta se v kolodvorski restavraciji Windischer, hoteč nekoliko južnati, nato pa se z avtobusom odpeljali domov. Eni izmed njiju se je takoj poznalo da je bolna, kajti kmalu po prihodu je dobila živčni napad, ki je bil zelo močan. Morali so poklicati stražnika, ki jo je zvezal in odpeljal z avtomobilom v žensko bolnišnico, kjer je pa niso mogli sprejeti, ker nimajo za take bolnice posebnega oddelka. Stražnik je obe sestri potem peljal na atraznico, kjer je ubožica v zmedenih besedah pripovedovala svoje gorje. Zvečer je stražnik odpremil obe sestri s Tapredovim avtobusom v kraj, kjer sta doma.

Komisar za Avstrijo

Dr. Ender odklonil sestavo vlade -- Vse Evropa pomaga reševati državo pred polomom

Dunaj, 18. junija. Ig. Dosedanji razgovori dr. Enderja s socialnimi demokrati so dovedli do tega, da levica popolnoma odklanja Enderjevo stališče. Socialnim demokratom ni všeč, da bi bil sprejet v novi kabinet bivši finančni minister dr. Kienböck. Landbund je zahteval sledeče: 1. kaznovanje onih, ki so krivi poloma Credit-Anstalta, 2. saniranje državnega proračuna s tem, da se zmanjšajo izdatki, ne pa zvišajo dohodki, 3. sklenitev trgocinskih pogodb v korist domačega kmetijstva, 4. glede znanje politike odločen nastop za carinsko unijo. Velenec predvsem je niso zadovoljni glede proračuna znižanja uradniških plač. Tudi oni smatrajo za prvi pogoj, da vlada vztraja pri carinski uniji. »Neuigkeits-Weltblatt« doznava iz krogov, ki so blizu vladi, da je v primeru, če tekom 48 ur ne pride do vidne rešitve krize, računali s tem, da bo za Avstrijo imenovan komisar Društva narodov. Ta smisel so imeli tudi razgovori mednarodnih finančnikov pri zveznem kanclerju.

Dr. Ender odklonil

Dunaj, 18. junija. Ig. Dr. Ender je v večernih urah odklonil mislijo za sestavo nočnega kabineta, ker s potoke današnjih konferenc strank glede izrednih pooblastil ni bil zadovoljen. Zaenkrat je bil poklican na Dunaj dr. Gürtler iz Grada, in si-

cer samo v serho osebnega posvetovanja z predsednikom republike.

Dunaj, 18. junija. Ig. Državno pravdnštvo je prejelo ovadbo proti bivšemu vodilnemu ravnatelju Credit-Anstalta radi njegovega poslovanja. Uvedla se je preiskava. Dasi se uradno ne javlja ime, je nedvomno, da gre za vpokojenega ravnatelja Credit-Anstalta Fritzja Ehrenfesta, ki živi sedaj v Parizu, čegar konto zbirje lastnega premoženja znaša 3 milijone dolarjev, pri Credit-Anstaltu pa 15 milijonov dolarjev, in sicer večinoma iz ponesrečenih spekulacij povodom lanskega borskega kraha v Ameriki.

Angleži rešujejo

London, 18. jun. Ig. Angleški listi potrjujejo, da je na Dunaj poslani zastopnik angleške narodne banke sir Robert Kindlay po naročilu svojega zavoda preprečil finančno katastrofo v Avstriji. Angleška emisijska banka se je sprico resnosti položaja takoj odločila, ne da bi čakala na rezultat bančnih pogajanj v Parizu, da prevzame francoski del pomožne akcije, ki se je nameravala pod protektoratom mednarodne reparacijske banke. Ta postopek je jasno demonstriral namene angleškega finančnega sveta, da se razčisti finančne težave evropskih držav dolžnic. V krogih londonske City se naglašja, da je angleška akcija morala napraviti

velik vtis tudi v Franciji, ker je povzročila, da so se morale opustiti politične koncesije, ki jih je zahtevala Francija glede carinske unije. K temu pripominja »Manchester Guardian«, da vidi finančni državni tajnik Mellon boljše možnost razvoja za lastno življenje Avstrije v carinski uniji kakor pa v mednarodnih posojilih.

»Avstrija ni zmožna živeti«

Pariz, 18. jun. Ig. Leon Blum je začel danes v »Populaire« v zvezi z avstrijsko krizo hudo atako na mirovne pogodbe. Da nova Avstrija ni zmožna življenja, je sedaj točno dokazano. Odkar obstoja, je bila v resnici odvisna od drugih. Če problem Anschlusa danes moti Evropo, so za to v prvi vrsti odgovorni oni, ki so 6 milijonov Avstrijcev obsodili v gospodarsko stisko.

London, 18. jun. Ig. »Daily Telegraph« poroča, da bi bila Francija pripravljena dati Avstriji finančno pomoč, če bi se končevalno odrekla carinski uniji ali drugim gospodarskim zvezam z Nemčijo. Finančna pomožna akcija pa bi se imela izvršiti po Društvu narodov v zvezi z njegovim finančnim panevropskim odborom. Z jamstvom Društva narodov naj bi se mednarodno posojilo razpisalo v glavnem na francoskem trgu. Končno naj se ustanovi poseben odbor pri Društvu narodov za opazovanje avstrijskih financ.

Kralj med Ličani

Dobrovoljci pozdravljajo svojega vladarja

Gospič, 18. junija. Ves Gospič z bližnjimi in daljnjo okolico se je že več dni pripravljala na to, da pozdravi svojega narodnega kralja, ko bo prvič prisel v te kraje. Vse hiše so bile okrašene z zastavami in cvetjem. Slavoloki so stali drug poleg drugega. Napeto pričakovanje, ki je vladalo že več dni, je doseglo v zgodnjih jutranjih urah vrhunec. V Gospiču so se zbrali prebivalci iz vseh krajev od Perušica do Kosiinja, da vidijo svojega kralja. Ob 8 zjutraj je privozil dvorni vlak na postajo. Nj. Vel. kralja so spremljali predsednik vlade general Peter Živković, minister prosvete Boža Maksić, minister dvora Boško Jeftić in dežurni adjutant. Na peronu je Nj. Vel. kralja pozdravil ban savske banovine dr. Ivo Perović. Nj. Vel. kralj je segel savskega bana pristrčno v roke in ostal z njim nekaj časa v prijaznem razgovoru. Na postaji je bila razvrščena častna četa pod poveljstvom kapetana Jovanovića. Nj. Vel. kralj je sprejel njegov raport, nakar je pozdravil četo z besedami: »Pomozi Bog, junaki!« Četa je odgovorila z gromkim: »Bog ti pomaga!«

S kolodvora je Nj. Vel. kralj odšel pred poslopje srezkega načelstva. Na vsem potu je bil predmet viharov ovacij navdušenih meščanov. Tu je bil postavljen ogromen slavolok. Možnarji so pokali, v vseh cerkvah so zvonili z vsemi zvonovi. Ogromna množica je neprestano aklamirala kralja. Tu je Nj. Vel. kralja pozdravil načelnik občine Joso Polaković.

Deklica je izročila Nj. Vel. kralju šop cvetja, učence ljudske šole pa je nato deklamiral ljubko prigodno pesmico. Pri tej priliki je Nj. Vel. kralju izročil tri liške kapice za vse tri kraljevice.

Nj. Vel. kralj je ostal v Gospiču pol ure. Nj. Vel. kralju je prebivalstvo priredilo nepričakovano močne in navdušene ovacije, ki bodo ostale vsem v neizbrisnem spominu. Nj. Vel. kralj si je peč ogledal znamenitosti mesta. Med ogledom mesta je bil opozorjen na skupino Primorcev iz Karlobaga, ki je prispela čez Velebit in prehodila 44 km v eni noči, da lahko pozdravi svojega narodnega vladarja.

Pozdrav v Medaku

Medak, 18. junija. AA. Že na vse zgodaj se je zbralo v tukajšnji naselbini 6 do 7 tisoč ljudi, da pozdravi svojega kralja. Medak je dal med svetovno vojno največ dobrovoljcev, približno tisoč, ki so pobili v hrabre vrste tedanje srbske vojske in v jugoslovanske divize. Po oficijelnem pozdravu je Nj. Vel. kralj pristopil k dobrovoljcem in se z njimi prijazno razgovarjal. Po skoro polurnem postanku je Nj. Vel. kralj s svojim spremstvom nadaljeval pot v Udbino. Povsod so Nj. Vel. kralja sprejeli z največjim navdušenjem.

V Bihaču

Kralj se je nato med burnimi ovacijami vsega prebivalstva peljal skozi Udbino, Višuć, Dolanji Lapad, Kebljuso v Zavalje, ki je oddaljeno poldrugi kilometer od Bihača. Povsod so se vršili velikanski sprejemi med ogromnim navdušenjem ljudstva. Odlični sprejem se je vršil v Zavalju, kamor so prihitali bližnji Bihačani.

V imenu prebivalstva sosednje Bosne je Nj. Vel. kralja pozdravil načelnik Omer Jusufkadić. Nj. Vel. kralj se je z vsemi spustil v daljše pogovore, nato pa je v spremstvu katoliškega župnika Frana Prpića odšel ogledat si cerkev. Ko je Nj. Vel. kralj odhajal, je pristopil k njemu kmet Majstorović, star več ko 80 let. Z zanosnimi in iskrenimi besedami je pozdravil Nj. Vel. kralja in naglasil, kako dolgo je narod živel v suženjstvu in željno čakal, kdaj napoči trenutek osvoboditve. Zdaj pa je prišel srbski sin Aleksandar Karagjorgjević, ki je osvobodil in združil naš narod. Zato se v imenu naroda zahvaljuje kralju Aleksandru, edinemu voditelju naroda.

Za njim je izpregovoril župnik Prpić. Zahvalil se je Nj. Vel. kralju za vse, kar je do brega storil. Kot svečenik, ki mora služiti resnici, mora naglasiti bratsko slovo Srbov in Hrvatov v teh krajih, kjer jih nihče ne more razdvojiti. Vsi prisotni so z navdušenim vzkli-

kanjem potrdili te besede in tako pokazali, da so dobro razumeli sleherno besedo in da jim je župnik govoril iz srca. Nepopisno navdušenje in burni vzkliki so med zvonjenjem zvonov in gromenjem topov spremljali Nj. Vel. kralja, ko je nato nadaljeval pot skozi Petrova sela in Korenico, kjer se je vršil posebno slovesen sprejem, proti Plitvicam.

Na Plitvicah

Vso pot skozi Korenico se Nj. Vel. kralj domala ni dotaknil z nogo tal, nego je stopal po samem cvetju.

Poldne je že davno minulo, ko je Nj. Vel. kralj zapustil Korenico. Do Priboja domala ni

Poljski časnikiarji na Bledu

Bled, 18. jun. 1931.

Danes popoldne so se odpeljali poljski časnikiarji iz Ljubljane v avtobusu na Bled. Po prijetni vožnji, med katero so občudovali krasoto naših gorenjskih mest in vasi ter tipične gorenjske hiše, so prispeli ob pol 7 na Bled, kjer jih je pozdravil blejski župan dr. de Gleeria. Med potjo so imeli priliko opazovati Monstranco na Stolu, pa tudi Triglav se je pokazal iz megle. Poljski časnikiarji so navdušeni nad lepoto naših gorenjskih krajev in pravijo, da je Bled nekaj doslej nevidnega. Morsko oko v Tatrach je proti Bledu niča. Ob 8 so imeli večerjo v Park hotelu, kjer so tudi vzeli prenočišča. Jutri prebijejo pol dneva na Bledu, nakar se odpeljejo v Boljuni.

Poljaki bi nam lahko služili za zgled, kako je treba skrbeti za emigrante v tujini. Med časnikiarji, ki so obiskali Jugoslavijo, je tudi zastopnik ameriško-poljskega časopisa Roman

Pismo iz Nemčije

Zborovanje Kolpingove mednarodne družine v Kölnu.

V času, ko je vesoljni svet mislil na velikega socialnega papeža Leona XIII. in se spominjal njegove enciklike Rerum novarum, ki je v teku štridesetih let prinesla delavskemu stanu obilo blagoslova in mu pomogla do pravice, o katerih ni bilo pred njo ne govora, je zboroval nedavno v Kölnu generalni senjor katoliških rokodelskih društev.

Katoliška rokodelska društva so ustanova služabnika božjega Adolfa Kolpinga, o katerem smo v našem listu že ponovno pisali, zlasti ob 70 letnici in 75 letnici jubileja našega ljubljanskega društva, ki je lani izdalo jubilejno knjigo, ki nas lepo seznani z mednarodno organizacijo Kolpingove družine, katere je razširjena po vsem svetu in deluje v blagor posameznika, v blagor družbe in držav na temelju večno veljavnih načel Cerkev s pravo krščansko ljubeznijo, v kateri je rešitev vseh težkih socialnih vprašanj.

Na stotisoče je naraslo v teku 85 let število članov v katoliških rokodelskih društvih, katerih je danes 2100, in sicer v 15 evropskih in v 5 ameriških državah, kjer imajo tudi svoje domove, v katerih so rokodelski vajenci in pomočniki res kakor doma in uživajo pravo duhovno in strokovno vzgojo, da postanejo in ostanejo dobri katoličani, dobri mojstri in dobri državljani, kar je edini cilj in smoter Kolpingovih društev.

V petinosemdesetih letih se je marsikaj izpremenilo, program Kolpingove organizacije pa se je izkazal kot vedno mlad in vedno aktualen, ker sloneč na Gospodovi zapovedi o ljubezni do bližnjega, ne more zastarati. Res je, čas je prinesel s seboj marsikaj, kar je treba upoštevati, a pri tem ne gre za bistvo, gre le za formalnosti, kako naj bi Kolpingova ustanova najuspešneje vršila veliko zamisel svojega očeta. Doslej je bilo vse iniciativno delo v Kolpingovih društvih po statutih omejeno le na duhovne predsestnike, zadnje leto pa se je ustanovil generalni senjoriat, ki naj bi tudi odločujoče posegal v razvoj in delo društev. Ta senjoriat je tedaj letos prvič zboroval in razpravljal o idejah družine, demokracije in miru med narodi v zvezi z aktualnimi vprašanji, ki danes prav posebno zanimajo rokodelske in sploh delavske kroge.

Prišli so na to zborovanje zastopniki skoraj iz vseh evropskih držav in celo oni iz Amerike so se ga udeležili. Po poročilih posameznih delegatov in razgovorih prvga dne, so drugi dan sledili referati »O izgledih na evropskem delavskem trgu«, »O sodelovanju narodov v mednarodnem uradu za delo in katoliških rokodelskih društvih«,

hiše, od Priboja do Plitvic pa je le tu pa tam kakšna majhna naselbina. Toda kjerkoli je kaj ljudi, povsod so se zbirali in pozdravljali vladarja, mahali s cvetjem in robci in liškimi čepicami ter vzklikali svojemu vladarju. Tako je Nj. Vel. kralj prispel v Plitvice.

Pri slavoloku je čakala množica prebivalstva iz vseh okoliških vasi, vmes pa so bili mnogi gostje, ki se mude na Plitviških jezerih. Načelnik mesta Miška Kesanović je pozdravil Nj. Vel. kralja z nagovorom, v katerem je naglasil, da je ponosen, ker je doživel ta presrečni dan, da more sredi tega siromašnega, a poštenega ljudstva pozdraviti ljubljene kralja, osvoboditelja in združitelja.

Nj. Vel. kralj se je pristrčno razgovarjal z zbranimi ljudmi, posebno z dobrovoljci, nato pa se je od njih poslovil in krenil s svojim spremstvom proti jezeru, kjer je bil v gozdu pri Labudovcu ob četrt na 3 popoldne Nj. Vel. kralju in njegovemu spremstvu serviran obed.

Pilars. Poljaki nameravajo povabiti sedaj precejšnje število ameriških Poljakov, da se preselijo nazaj v domovino. Zato so povabili iz Cikaga lastnega poljskega arhitekta, ki bo v bližini Gdanskkega projektiral kolonijo za emigrante. Imajo izdelan 5letni načrt za selitev Poljakov nazaj v domovino. Na ta način upajo spraviti domači poljski kapital iz Amerike na rodno grudo. Računajo, da bo prišlo par tisoč Poljakov nazaj, ki se bodo naselili v tej koloniji, ki se bo imenovala po ameriskemu predsedniku Hooverju. To gibanje je razumljivo, saj biva v Ameriki nad 4 milijone Poljakov, od katerih jih je samo v Cikagu nad 400 tisoč. V Cikagu imajo Poljaki 3 samostojne dnevnike, dočim imajo v New Yorku 1 dnevnik, ki izhaja v nakladi 25.000.

Casnikiarji so v najboljšem razpoloženju in navdušeni nad sprejemom ter obljublajo, da bodo še večkrat obiskali prelepo Gorenjsko.

»O izvedbi mednarodnega manifesta kat. rokodelskih društev (družina, demokracija in mir med narodi)« in še »O internacionalnem potovanju in preskrbi dela v kat. rokodelskih društvih«. K posameznim referatom so bile sklenjene resolucije, ki povdarjajo, da je treba vse storiti, da se izvede program glede krščanske družine, prave demokracije in svetovnega mira. Kar se tiče preskrbe dela, je bilo sklenjeno, da se v Kölnu ustanovi meddružinski odbor, ki bo preskrbel za izmenjavo strokovnih delavcev, ki sicer v danih razmerah ne morejo v svet. Dalje je generalni svet in senjoriat izjavil, da z zanimanjem zasleduje stremeljenja Mednarodnega urada za delo in da je pripravljen s sodelovanju, k čemur ga vodi prepričanje, da je v mednarodni socialni politiki ohranitev in varnost družine in človečanske ter poklene časti delavčeve pogodje za mir med narodi, ki mora sloneti na socialni pravičnosti.

Veličastno je bilo to prvo zborovanje generalnega seniorata in iz slehernega izvajanja je dihal želja, ki jo je prešlo leto ob priliki blagoslovitve zgradbe generalnega sekretariata v Kölnu izrazil svoji oči: naj bi duh ustanovitelja — živa vira, požrtvovalna ljubezen do bližnjega in sveti božji mir, združen z neumornim apostolskim delovanjem, se širil od novega ognjišča v vse strani, kjer živijo otroci Kolpingove družine in priznavajo skupnega Očeta.

Dr. J. L.

Organizacija Balkana

Pariz, 18. jun. fr. Znani gospodarstveni strokovnjak Serruys je imel v študijskem krožku za proučevanje balkanskih razmer zelo zanimivo predavanje na Sorboni o sodobnem položaju Balkana in o raznih načrtih, kako bi se dalo sodelovanje balkanskih držav organizirati. Uvodoma je predavatelj obrazložil, kateri pogoji so potrebni za obstoj in za koristno delovanje državnih skupin, nato je postavil tezo, da je zveza balkanskih držav nemogoča, ker je neizvršljiva brez vključitve podonavskih držav. Vse balkanske države so sicer gospodarsko enako usmerjene, a ne gre, da bi se izolirale od svojih sosedov, ki so v gospodarskem pogledu ravnotako poljedelske države, kakor one, če bi se to zgodilo, kar predavatelj izključuje, bi na vsak način povzročilo ustvarjanje novih gospodarskih blokov, ki bi drug z drugim konkurirali na istih žitnih trgih. Kajti tam, kjer obstojajo gospodarski konflikti, navadno

Osebnosti

Belgrad, 18. junija. Z. Včeraj se je vrnil iz svete dežele nadškof dr. Rafael Rodić.

Belgrad, 18. junija. Z. Danes je prišel v Belgrad zagrebški nadškof dr. Ante Bauer. Nadškof dr. Bauer je obiskal ministra za šume in rude gg. inž. Serneca, Srkeča, Šibenika in Lotiča. Nato je obiskal še apostolskega nuncija g. msgr. Pellegrinettiia.

Zagreb, 18. junija. Z. Danes ob 9 dopoldne se je vršil pogreb pokojnega Ivana Raiča, prvaka zagrebske drame. Pogreba so se udeležili številni njegovi prijatelji in mnogo občinstva.

Romunske „volitve“

Bukarešta, 18. jun. AA. Romunska zbornica je razveljavila vseh pet komunističnih mandatov. Nadomestili so jih z dvema vladnima pristadema, z enim socializmom, enim pristadom Averesca in z enim zarazistom.

Ghandi pride v Evropo

London, 18. jun. AA. V Bombaju se zani-majo, kako bo živel Ghandi na potovanju v Evropo. Ghandi odpotuje 15. avgusta. Na parniku so zanj rezervirali kabino prvga razreda. Njegovi ožji prijatelji pravijo, da bo živel v malem prostoru, ker bolj odgovarja njegovemu preprostemu načinu življenja. Ghandija bosta spremljala v Evropo sopotni in najbrž eden njegovih sinov. Drugi delegati indijske konference se že pripravljajo na pot.

Socialno delo v Berlinu

Berlin, 18. jun. AA. Izdatki za socialne in dobrodelne namene berlinskega mesta naraščajo od leta do leta. Lani je mesto izdalo 271 milijonov. Letos bo mesto potrebovalo 386 milijonov. Z drugimi prispevki vred bo mestna občina rabila 400 milijonov v te svrhe. Teh podpor bo deležno 185 tisoč oseb.

Iz šolske službe

Belgrad, 18. jun. AA. S sklepom prosvetnega ministra ne smejo učenci, ki se med letom izpišejo iz šole in jo zapuste, meseca junija istega leta delati izpit za več razredov, nego samo za tistega, v katerega so se vpisali.

Belgrad, 18. jun. AA. Minister za prosveto je podpisal pravilnik o delu in o redu v internatih gimnazij ali učiteljskih v južnih krajih države.

Fašizem preganja tudi Grke

Atene, 18. jun. AA. V zadnjem času se je mudil v Atenah načelnik manjšinske sekcije Društva narodov. Pred povratkom v Zenevo je sprejel grško odposlanstvo v Dodekanezu. Odposlanec je predstavil njih vodja Aserovs. Odposlanec so obrazložili zastopniku Društva narodov, kakšen je položaj Grkov v Dodekanezu in kako ravna Italijani s tamošnjim prebivalstvom. Odposlanca Društva narodov so prosili, naj vpraša na italijanskem konzulatu v Atenah, kolikšno je število onih Grkov, ki so jim Italijani prepovedali povratek na okupirane otoke. To je najboljši dokaz, kakšnemu preganjanju so izpostavljeni Grki na popolnoma grškem otočju Dodekaneza.

Anglija se jezi na Italijo

Rim, 18. junija. Z. Po vesteh iz Londona je bila predložena v britanskem parlamentu interpelacija, v kateri zahteva britanska vlada, da ukrene energične mere proti italijanskemu dumpingu radi uvoza velike količine volne in bombaža, ker se to blago prodaja po tako nizkih cenah, da Britanija ne more konkurirati.

Moskva

ima 2,800.000 prebivalcev

Moskva, 18. junija. Z. Uradno javljajo, da ima Moskva sedaj 2,800.000 prebivalcev, kar pomeni, da je število prebivalcev od leta 1912 naraslo za 73%.

Drobne vesti

Belgrad, 18. junija. AA. Čez vzorno in kontrolno kmetijsko postajo v Ljubljani se je maja t. l. uvozilo v našo državo 1.144.500 kg lanenega semena, ostalih vrst semen pa 3000 kg. Umetnih gnojil se je uvozilo 90.000 kg, insekticida in fungicida pa se je iz Italije uvozilo 205.000 kg.

Belgrad, 18. junija. AA. Kakor znano, priredi krajevni odbor Jadranske straže v Belgradu na Vidov dan izlet na Kosovo z ogledom Skoplja in okoliških krajev. Izletniki se odpeljejo iz Belgrada 26. junija.

Belgrad, 18. junija. Z. Zakon o Narodni banki, katerega je nedavno sprejel izredni glavni občni zbor delničarjev Narodne banke, je bil predan finančnemu ministrstvu, da se v najkrajšem času uzakoni.

Belgrad, 18. junija. Z. Danes so delegatje go apodarskih zbornic, ki so imeli te dni svoje seje v Vel. Bečkerek, predali vladi resolucijo, v kateri prosijo, da spremeni zakon o prisilni poravnavi izven stečaja. V resoluciji zahtevajo spremembo za večjo zaščito upnikov.

Belgrad, 18. junija. Z. Tukaj se proučava vprašanje ustanovitve medbalkanske trgovinske zbornice s sedežem v Atenah.

Brežice, 18. junija. AA. Dne 11. julija 1931 se odda v zakup lov občine Gaberje v pisarni sreskega načelstva v Brežicah soba št. 6 za dobo 6 let. Pogoji razvidni ravno tam.

Tokio, 18. junija. AA. Ogojenik Jakedake v japonskih alpah je pričel bruhati. Bruhanje spremlja strahovito bobnenje.

Pariz, 18. junija. AA. Havas poroča iz Carigrada, da je bila tamkaj ustanovljena nova opozicijska kmetijska stranka.

Varšava, 18. junija. Z. Te dni je izšla knjiga maršala Piłsudskega pod naslovom »Zgodovinski popravek«. V tej knjigi se bavi pisec s poljskim narodnim pokretom ob času vojne in po vojni.

tudi ne izostanejo politična nasprotstva, tem bolj, ker je Balkan znan radi neprestanega stoletnega umešavanja ostalih evropskih velesil. Pa tudi carinska zveza balkanskih in podonavskih držav se njemu ne zdi izvršljiva zaradi težkoč, ki bi nastale vsled različnih kulturnih obilježij prizadetih narodov, kakor tudi radi nasprotujočih si odnošajev, ki jih imajo z ostalimi evropskimi velesilami.

Serruys predlaga nasprotno samo neke vrste medsebojno pomoč Balkana in Podonavja, ki bi se lahko razvila v stalno organizirano pomoč zapadne Evrope tem državam, ki imajo tako velike težkoče pri razprodaji svojih žitnih pridelkov. Predavatelj je zaključil svoja zanimiva razmotrivanja z ugotovitvijo, da je sedanja gospodarska kriza izključno politična in da vsled tega najboljši gospodarski načrti ne bodo koristili in sploh ne bodo izvedljivi dokler politika ne bo ustvarila predpogojev.